

Stockholms kommun

Beslut för grundsärskola

---

efter tillsyn i Hökarängsskolan
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Hökarängsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Hökarängsskolans grundsärskola besöktes av Skolinspektionen den 16 och den 18 februari 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Nationell statistik saknas för skolformen grundsärskola. Av skolans egna uppgifter framgår att samtliga elever som läsåret 2014/15 läste ämnen i grundsärskolan nådde de kunskapskrav som lägst ska uppnås. Samtliga elever som läsåret 2014/15 har fått betyg har som lägst fått betyget E. Elever som läser ämnesområden når som minst kunskapskraven för grundläggande kunskaper.

Trygghet och studiero

Skolinspektionens tillsyn visar inget annat än att eleverna tillförsäkras trygghet och studiero.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-09-01
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att elevhälsan vid Hökarängsskolans grundskola inte främst används förebyggande och hälsofrämjande i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Eleverna i grundskolan har tillgång till samtliga elevhälsans kompetenser, men utredningen visar att elevhälsans arbete i huvudsak utgörs av insatser för elever på individnivå och endast i enstaka fall i form av generella förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 1 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan på Hökarängsskolans grundsärskola inte främst används i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Utredningen visar att även om eleverna ges tillgång till samtliga kompetenser inom elevhälsan så är insatserna elevhälsan vidtar, vid tiden för Skolinspektionens tillsyn, huvudsakligen inriktade på arbete med elever på individnivå.

Enligt skollagen ska elevhälsan främst användas förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Av intervjuer med rektorn, elevhälsans representanter och lärare framgår att elevhälsans olika kompetenser i huvudsak arbetar med elever på individnivå. Skolsköterskan beskriver exempelvis arbetet med vaccinationer och hälsosamtal och kurator beskriver kontakter med lärare som känner oro kring någon elev.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) anges bland annat att det är viktigt att elevhälsan medverkar i mer generellt inriktade uppgifter som rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. Elevhälsans representanter uppger att de är nya på grundsärskolan som grupp och ännu inte har diskuterat några generella insatser. Elevhälsan redogör för enstaka förebyggande och hälsofrämjande insatser av generell karaktär. Kurator arbetar exempelvis övergripande med elever i årskurserna 7-9 utifrån frågor som uppstår när eleverna uppmärksammar att de går i grundsärskolan. Skolsköterskan ska starta ett kostprojekt på grundsärskolan utifrån behov skolsköterskan identifierat. Det framgår dock i intervjun med representanter från elevhälsan att de insatser som de har genomfört eller planerar att genomföra sker på deras egna individuella initiativ, och inte utifrån någon övergripande strategi för elevhälsoarbetet. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) förutsätter arbetet med elevhälsa en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan.

Av intervju med rektorn framgår att elevhälsan ännu inte har påbörjat något förebyggande och hälsofrämjande arbete. Rektorn uppger att kompetenserna inom grundsärskolans elevhälsa är nya som grupp och därmed inte har hunnit formulera sitt uppdrag. Enligt rektorn ser elevhälsan just nu över vilket deras uppdrag ska vara. Till exempel deltar elevhälsans representanter på klasskonferenserna. Vidare uppger rektorn att elevhälsan har diskuterat på vilket sätt de kan bidra till trygghetsarbetet. Även om rektorn menar att hon har många idéer på hur elevhälsan kan arbeta främjande finns det vid tiden för tillsynen inte någon struktur för detta arbete.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Hökarängsskolans grundsärskola inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, finns det skäl att förelägga Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärninng och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder.

Beslut

2016-03-17

8 (10)

Dnr 43 - 2015:10092

Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Kristine Brösjö
Beslutsfattare

Susanne Smith
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Hökarängsskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Hökarängsskolan

Hökarängsskolans grundsärskola är en kommunal grundsärskola som ligger i stadsdelen Hökarängen i Stockholms kommun. Hökarängsskolans grundsärskola är lokalintegrerad i Hökarängsskolans grundskola och har också klasser i det tillhörande annexet Kryddgårdsskolan. Vid tiden för tillsynen har skolan 63 elever i årskurserna 1-9. 20 elever läser ämnesområden, fyra elever läser en kombination av ämnen och ämnesområden och en elev läser något ämne enligt grundskolans kursplan.

Skolan leds av en rektor som har en biträdande rektor till sin hjälp.